

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Annettu Helsingissä 16 päivänä joulukuuta 1998 Päätös nro 49/98

Asia Irtisanomista koskeva oikaisuvaatimus

Päätös, johon haetaan oikaisua

Merenkululaitoksen Saaristomeren merenkulkupiirin 4.3.1998 tekemä päätös, jolla taloustarkastaja A:n virkasuhde on irtisanottu.

Oikaisuvaatimus

A on vaatinut päätöksen kumoamista. Lisäksi A on vaatinut, että valtio/merenkulkupiiri velvoitetaan korvaamaan hänen oikeudenkäyntikulunsa tässä asiassa.

Asian käsittely

Oikaisuvaatimuksesta on Saaristomeren merenkulkupiiri antanut vastineen, jossa on pyydetty suullisen käsittelyn järjestämistä asiassa. A:lle on sen jälkeen varattu tilaisuus vastaselityksen antamiseen.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Saaristomeren merenkulkupiirin päällikön 4.3.1998 tekemä päätös, jolla A on irtisanottu taloustarkastajan virasta valtion virkamieslain 25 §:n nojalla.

Valtion virkamieslain 14 §:n mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työnjohto- ja valvontamääräyksiä. Virkamiehen on käyttäydyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla. Saman lain 25 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen ei saa irtisanoa virkasuhdetta virkamiehestä johtuvasta syystä, ellei tämä syy ole erityisen painava. Saman pykälän 3 momentin mukaan irtisanominen on tehtävä kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun irtisanomisen peruste on tullut viranomaisen tietoon.

Asian aikaisempi käsittely

Merenkulkupiirin päätös 21.6.1995

Saaristomeren merenkulkupiiri oli 21.6.1995 tekemällään päätöksellä irtisanonut taloustarkastaja A:n (A 16) virkamiehestä johtuvilla syillä. Syyksi irtisanomiseen oli Turussa 21.6.1995 pidetyssä tilaisuudessa ilmoitettu A:lle aikaisemmin annettujen kahden huomautuksen lisäksi se, että viraston luottamus A:n selviytymiseen työtehtävistään on mennyt. Perusteena oli ensisijassa ollut hänelle annetun Latokarin varastomateriaalin kirjaamista koskevan virka-tehtävän suorittamisen laiminlyöminen.

Virkamieslautakunnan päätös 1.12.1995

A teki irtisanomispäätöksestä oikaisuvaatimuksen virkamieslautakunnalle, joka 1.12.1995 antamallaan päätöksellä asiassa nro 1133/95 hylkäsi oikaisuvaatimuksen.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 31.12.1997

A:n valitettua virkamieslautakunnan päätöksestä korkein hallinto-oikeus 31.12.1997 antamallaan päätöksellä nro 3443 kumosi virkamieslautakunnan päätöksen ja merenkulkupiirin A:n virkasuhteen irtisanomisesta 21.6.1996 tekemän päätöksen. Korkein hallinto-oikeus lausui päätöksensä perusteluina, että A oli asiakirjoista saadun selvityksen mukaan kutsuttu kuulemistilaisuuteen sähkösanomalla, josta ei selviä, että kysymys oli kuulemisesta A:n virkasuhteen irtisanomista koskevassa asiassa. Kun A ei ollut ennen 21.6.1995 pidettyä kuulemistilaisuutta myöskään saanut ennalta tutustua merenkulkupiirissä laadittuun irtisanomisperusteita koskevaan aineistoon, A:lle ei ollut ole annettu riittäviä mahdollisuuksia valmistautua kuulemistilaisuuteen ja puolustautumiseen. Näin ollen A:ta ei ollut kuultu valtion virkamieslain 66 §:n 2 momentin ja hallintomenettelylain 15 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla.

Edelleen korkein hallinto-oikeus lausui päätöksessään, että merenkulkupiiri oli antanut A:lle 21.6.1995 päivätyyn todistuksen, joka oli irtisanomisesta päättäneen merenkulkupiirin päällikön allekirjoittama ja johon oli liitetty oikaisuvaatimusosoitus. Todistukseen, jonka antamisesta oli tehty merkintä myös A:n kuulemistilaisuudesta koskevaan pöytäkirjaan, oli merkitty virkasuhteen päättymisen syyksi ainoastaan virkamieslain 25 §. Valtion virkamieslain 25 §:ssä säädetään sekä virkamiehen irtisanoutumisesta että irtisanomisesta virkamiehen tahdosta riippumatta. A:lle annetusta asiakirjasta eivät ilmenneet irtisanomisen perusteena olevat pääasialliset tosiseikat ja säännökset. Perustelujen puutteellisuutta ei korjannut se, että A oli haettuaan irtisanomiseen muutosta saanut virkamieslautakunnassa vireillä olleen oikaisumenettelyn yhteydessä irtisanomispäätöstä edeltäneen A:n kuulemistilaisuuden pöytäkirjan. Vaikka tilaisuudessa oli pöytäkirjan mukaan käsitelty A:n irtisanomiseen johtaneita perusteita, päätöstä ei kuitenkaan voitu pitää hallintomenettelylain 24 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla perusteltuna.

Irtisanomispäätöksen perusteet

Irtisanomispäätöksestä 4.3.1998 käy ilmi, että korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun jälkeen Saaristomeren merenkulkupiiri on katsonut aiheelliseksi käynnistää irtisanomismenettelyn uudelleen aikaisemmin ilmoitetuilla perusteilla. Merenkulkupiiri on pitäytynyt aikaisemmin esittämässään kannassa ja on katsonut, että A on laiminlyömällä Latokarin varaston inventointityön ajalla 23.8.1994-21.6.1995 ja häiritsemällä toistuvasti muiden työntekijöiden työnte-koa toiminut vastoin virkavelvollisuuksiaan. Työnantajan yleistä luottamusta A:n tehtävien hoitoon ovat myös horjuttaneet aiemmin annetut huomautukset.

Selvitys tapahtumista

Latokarin varaston järjestelyitä koskevasta 23.8.1994 pidetystä neuvottelusta laaditun muistion mukaan piiripäällikkö B oli kertonut, että tavoitteena oli materiaalihallinnon toimintojen tehostaminen. Tarkoituksena oli, että A vastasi materiaalin kirjaamisesta. B oli kertonut, että varasto ja korjaamotoiminta oli erotettu toisistaan. Materiaalihallintoprojektin yhteydessä järjestelylle oli saatu selkeät perusteet. Varaston esimies C ja korjaamotoiminnan esimies D olivat suoraan toimialapäällikkö E:n alaisia. Muistion mukaan koska A vastasi materiaalin kirjaamisesta, toimi C hänen tehtäviensä koordinoijana ja esimiehenä. E:n tuli antaa kahden viikon kuluessa C:lle ja A:lle uudet pysyväismääräykset. B oli vielä painottanut, että varaston oli toimittava kiinteässä yhteistyössä hankintajaoksen kanssa.

Ylitarkastaja E:n A:lle toimittamassa kirjeessä 3.2.1995 on viitattu neuvotteluihin 24.11.1994 ja 2.2.1995, ja kirjeellä on vahvistettu neuvotteluissa annettu määräys Latokarin varaston inventoinnin kuntoon laittamisesta. Kirjeen mukaan tehtävä tulee aloittaa tekemällä suunnitelma, jossa esitetään menetelmä inventoinnin suorittamiseksi. Inventointi tehdään ensi vaiheessa vain kortistolla ”Materiaalihallinnon kehittäminen” -projektin suosituksen mukaan eikä atk-pohjalta. Menetelmä on kuitenkin oltava helposti siirrettävissä ”Tukiset” -ohjelmalle. Suunnitelmassa tulee myös esittää arvio työn aikataululle. Fyysisen inventoinnin tekee varastohenkilökunta, joka tulee luovuttamaan listat varastoiduista tarvikkeista. Suunnitelman tulee olla valmis 16.2.1995 mennessä. Kirjeessä on todettu lisäksi, että E pitää asiaa niin tärkeänä, että A voi sen saattamiseksi valmiiksi jättää muut tehtävät syrjään kunnes toisin määrätään.

A on laatinut 14.2.1995 päivätyn suunnitelman Latokarin varaston inventoinnin suorittamiseksi. Siinä hän on esittänyt toimenpiteet varaston inventoinnin toteuttamiseksi varastokortistona. A:n ehdotus aikatauluksi on ollut kolme kuukautta eli työn olisi sen mukaan tullut olla valmiina toukokuun 1995 loppuun mennessä.

A on 8.6.1995 antanut ylitarkastaja E:lle raportin Latokarin varaston inventoinnin suorittamisesta. Raportin mukaan A on toteuttanut Latokarin varaston inventoinnin kirjaamisen saamansa kirjallisen toimeksiannon ja luovuttamansa inventointisuunnitelman mukaisesti siten, että turvalaitteiden saldotiedot on siirretty varastokorteille näiden tarvikkeiden jatkuvasti muuttuvien saldotietojen johdosta ja että Latokarin kaluston osalta tiedot oli siirretty suoraan atk:lle.

E:n 9.6.1995 laatimassa taloustarkastajan tehtävinhoitoa koskevassa muistiossa on todettu, että A:n 8.6.1995 antaman raportin mukaan hän oli saanut Latokarin varastoa koskevan tehtävän suoritettua turvalaitteiden osalta. Muistion mukaan toimialan käsitys on ollut, että turvalaitteista murto-osa on inventoitu ja koko muun varaston inventointia ei ole edes aloitettu. Samoin muistiossa todetaan, että on esitetty valituksia, joiden mukaan A häiritsee varastolla olevien työntekijöiden keskittymistä työtehtäväänsä.

A on kiistänyt laiminlyöneensä Latokarin varaston inventoinnin ja häirinneensä muita työntekijöitä. Inventointityötä A on tehnyt siihen mittaankuin se on hänen toimenpiteillään ollut mahdollista. Fyysinen inventointi oli määrätty muun varastohenkilökunnan tehtäväksi ja esimies C:n asiana on ollut huolehtia työnjohdosta ja valvoa, että kukin taho tekee oman osuutensa. A:lle ei ollut annettu käyttöön tarpeellisia atk-ohjelmia.

Suullinen käsittely

Merenkulkupiiri on pyytänyt harkitsemaan uuden suullisen käsittelyn järjestämistä virkamieslautakunnassa. Virkamieslautakunnassa on toimitettu suullinen käsittely 24.11.1995 A:n haettua muutosta merenkulkupiiriin 21.6.1995 suorittamaan irtisanomiseen.

Asiassa ei ole ilmennyt, että suullisessa käsittelyssä voitaisiin saada irtisanomisen perusteena olevista seikoista sellaista selvitystä, jota ei olisi kirjallisesti virkamieslautakunnan saatavissa tai selvitystä, jota ei olisi aikaisemmassa suullisessa käsittelyssä tuotu esiin. Virkamieslautakunnan käytössä oleva kirjallinen aineisto on siten riittävä asian ratkaisemiseksi eikä suullisen käsittelyn järjestäminen asiassa ole tarpeellista.

Oikeudellista arviointia

Korkeimman hallinto-oikeuden 31.12.1997 antamalla päätöksellä ei ole ratkaistu sitä, onko merenkulkupiirillä ollut laillinen peruste irtisanoa A. Tämän vuoksi kyseinen päätös ei ole ollut esteenä sille, että korkeimman hallinto-oikeuden kumottua merenkulkupiiriin päätöksen 21.6.1995 merenkulkupiiri on samoilla perusteilla uudelleen irtisanonut A:n.

Merenkulkupiiriin aikaisemmin tekemä irtisanomispäätös on kumottu viranomaisen tekemien menettelyvirheiden vuoksi. Valtion virkamieslaissa ei ole, toisin kuin kunnallisten viranhaltijain palvelussuhdeturvasta annetussa laissa, sellaista säännöstä, jonka perusteella irtisanomismenettely jatkuisi alkuperäisen päätöksen mukaisesti niissä tapauksissa, joissa muutoksenhakuviranomainen on kumonnut päätöksen menettelyvirheiden vuoksi. Irtisanomisen suorittaminen toistamiseen, vaikkakin samoilla perusteilla, edellyttää näin ollen irtisanomismenettelyn toimittamista kokonaisuudessaan uudelleen. Laissa asetetun vaatimuksen siitä, että irtisanomisperusteisiin on vedottava kohtuullisen ajan kuluessa, on kuitenkin katsottava täyttyneen jo silloin, kun merenkulkupiiri on aikaisemmin tekemänsä irtisanomispäätöksen yhteydessä vedonnut näihin perusteisiin.

Merenkulkupiiri ei ole asian missään vaiheessa tarkemmin yksilöinyt irtisanomisperustetta, jonka mukaan A on häirinnyt toistuvasti muiden työntekijöiden työntekoa. E:n raportti 9.6.1995 ja F:n kirjallinen lausunto 27.6.1995 perustu-

vat muilta henkilöiltä saatuihin tietoihin. E:n ja F:n selvityksistä ei ilmene, keneeltä tiedot on saatu ja keneen väitetty häirintä on kohdistunut, milloin häirintä on tapahtunut ja millaisesta häirinnästä on ollut kysymys. Merenkulkupiiriin ei voida katsoa riittävästi selvittäneen tältä osin irtisanomisen perusteena olevia seikkoja eikä irtisanomista ole voitu perustaa siihen, että A olisi häirinyt muita työntekijöitä.

E:n muistion mukaan Latokarin varaston inventointia ei ollut suoritettu toukokuun loppuun mennessä 1995, vaikka A oli oman ilmoituksensa mukaan suorittanut saamansa tehtävän. Virkamieslautakunnassa 24.11.1995 toimituksessa suullisessa käsittelyssä kuultujen todistajain kertomusten perusteella E:n muistiossa esitetty käsitys on ollut paikkansa pitävä. A:n on siten katsottava laiminlyöneen suorittaa hänelle annetun määräyksen mukaisen tehtävän. A on sittemmin tuonut esiin, että inventoinnin keskeneräisyys on johtunut hänestä riippumattomista syistä. A:n selitystä ei ole pidettävä uskottavana, koska hän oli itse 8.6.1995 ilmoittanut suorittaneensa tehtävän eikä hän missään vaiheessa keväällä 1995 ollut ottanut yhteyttä E:hen selvittääkseen kyseisiä ongelmia ja niiden vaikutusta työn valmistumiseen. Asiassa ei ole ilmennyt mitään hyväksyttävää perustetta, joka olisi ollut esteenä tehtävän suorittamiselle. Latokarin varaston inventoinnin osittainen laiminlyöminen on siten luettava A:n syyksi.

Laiminlyödessään saamansa tehtävän A on toiminut hänelle virkamiehenä kuuluvien virkavelvollisuuksien vastaisesti. Harkittaessa, onko työnantajalla ollut valtion virkamieslain 25 §:n 2 momentin tarkoittama erityisen painava syy A:n irtisanomiseen, on otettava huomioon tehtävän merkitys työnantajan kannalta. Merenkulkupiiri on pyrkinyt kehittämään materiaalihallintoaan ja tätä varten se on mm. hankkinut Esko Poltto Oy:ltä konsulttiselvityksen. Kyseisessä selvityksessä on todettu, että ensimmäinen toimenpide on saada varastojen toiminta hallintaan, mitä koskevat toimenpiteet on käynnistettävä välittömästi. A:n tehtävää on pidetty tärkeänä, minkä vuoksi E on vapauttanut hänet kaikista muista tehtävistä. A on ollut tietoinen tehtävän tärkeydestä. A:n on katsottava siinä määrin vakavalla tavalla rikkoneen hänelle kuuluvia velvollisuuksia, että työnantajan ei ole näissä olosuhteissa voitu edellyttää hänen palvelussuhteensa jatkamista. A:n menettelyn on katsottava näin ollen muodostavan sellaisen erityisen painavan syyn, jonka nojalla hänet on voitu irtisanoa taloustarkastajan virasta.

Päätös

Oikaisuvaatimus hylätään.

A:n vaatimus tästä oikaisuvaatimusmenettelystä johtuvien kustannusten korvaamisesta hylätään lakiin perustumattomana.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 14 § ja 25 § 2 ja 3 momentti.

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Sahi, jäsenet Kulla, Äijälä, A. Nieminen, Salo, Sipiläinen ja M. Nieminen sekä varajäsenet Saloheimo ja Lankinen. Asian esittelijä Janne Aer.